

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto kanclerio

2017 m. *birželio 15 d.* įsakymu Nr. R- *253*

VILNIAUS UNIVERSITETO DARBUOTOJŲ GAISRINĖS SAUGOS INSTRUKCIJA

Nr. GS - 1

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Vilniaus universiteto darbuotojų gaisrinės saugos instrukcija (toliau – instrukcija) nustato pagrindinius gaisrinės saugos reikalavimus Vilniaus universiteto (toliau – Universitetas) darbuotojams.
2. Pagrindinis gaisrinės saugos užtikrinimo sistemos tikslas – apsaugoti žmogų ir turtą nuo gaisrų.
3. Darbuotojai, pažeidę šios instrukcijos reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.
4. Universitete už priešgaisrinę būklę yra atsakingas Universiteto kancleris.
5. Universiteto kamieniniuose akademinuose ir neakademinuose padaliniuose (toliau – padaliniai) už priešgaisrinę būklę yra atsakingi šių padalinių vadovai ar jų teikimu Universiteto kanclerio įgalioti kiti padalinio darbuotojai. Jie privalo:
 - 5.1. užtikrinti gaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų vykdymą ir nustatytą priešgaisrinį režimą padalinyje;
 - 5.2. parengti padalinio gaisrinės saugos instrukcijas, organizuoti padalinio darbuotojų instruktavimą;
 - 5.3. neleisti dirbti asmenims, neišklausiusiems gaisrinės saugos instruktavimo;
 - 5.4. sudaryti sąlygas ir užtikrinti padalinio darbuotojų dalyvavimą priešgaisrinės saugos mokymuose ir pratybose;
 - 5.5. parengti darbuotojų veiksmų, kilus gaisrui, planą;
 - 5.6. aprūpinti padalinį reikiamomis gaisro gesinimo priemonėmis;
 - 5.7. užtikrinti, kad padalinyje įrengti gaisrinės technikos, automatikos įrenginiai, gaisrų gesinimo priemonės būtų techniškai tvarkingi ir veiktų;
 - 5.8. nutraukti atliekamus darbus, jeigu jie gali sukelti gaisrą ar sprogimą;
 - 5.9. įstatymų nustatytais atvejais leisti Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnams apžiūrėti ir patikrinti padalinio patalpas, statinius bei teritoriją;
 - 5.10. nedelsdamas šalinti nustatytus gaisrinės saugos pažeidimus, apie juos informuoti padalinio darbuotojus;
 - 5.11. vykdyti valstybinės gaisrinės priežiūros pareigūnų teisėtus nurodymus;
 - 5.12. pareigūnams, vykdantiems valstybinę gaisrinę priežiūrą, teikti informaciją, reikalingą nustatyti gaisrų prevencijos priemones padalinyje;
 - 5.13. kilus gaisrui padalinyje veikti pagal VI skyriaus nurodymus;
 - 5.14. leisti naudotis gaisrui gesinti ar gaisro gesinimui organizuoti padalinio teritorijoje esančiais vandens telkiniais, vandens tiekimo sistemomis, gamtiniais ištekliais (smėliu, žvyru ir kt.), gaisro gesinimo, transporto, ryšio priemonėmis bei kitais gaisro gesinimui ar jo organizavimui būtiniais daiktais, neatsižvelgiant į gaisro kilimo vietą;
 - 5.15. nesudaryti savo veiksmais ar neveikimu sąlygų gaisrui kilti ir išsiplėsti;
6. Kiekvienas darbuotojas privalo:
 - 6.1. žinoti ir vykdyti šios instrukcijos ir kitų padalinių parengtų gaisrinės saugos instrukcijų reikalavimus;

- 6.2. laikytis nustatyto priešgaisrinio režimo, vykdyti padalinio vadovų ir kitų asmenų, atsakingų už gaisrinę saugą, nurodymus;
- 6.3. nesudaryti kliūčių užtikrinti gaisrinę saugą;
- 6.4. darbo metu naudotis tvarkingomis darbo priemonėmis;
- 6.5. žinoti laikomų, naudojamų ir gamybos procese susidarančių (išsiskiriančių) medžiagų bei žaliavų pagrindines pavojingas ypatybes;
- 6.6. baigus darbą sutvarkyti darbo vietą ir išjungti įrenginius;
- 6.7. būti susipažinęs su darbo vietoje esančia evakavimosi schema, žinoti darbo vietoje esančių gaisro gesinimo, ryšio ir signalizacijos priemonių išdėstymo vietas, mokėti tomis priemonėmis naudotis;
- 6.8. nesudaryti sąlygų, galinčių sukelti gaisrą;
- 6.9. kilus gaisrui padalinyje veikti pagal VI skyriaus nurodymus.

II SKYRIUS INSTRUKTAŽAI, MOKYMAS IR ATESTAVIMAS GAISRINĖS SAUGOS KLAUSIMAIS

7. Universitete organizuojami šie darbuotojų instruktažai gaisrinės saugos klausimais:
 - 7.1. įvadinis (bendras);
 - 7.2. periodinis (darbo vietoje);
 - 7.3. papildomas (darbo vietoje).
8. Įvadinis (bendras) instruktažas turi būti organizuojamas visiems universiteto darbuotojams, pradedantiems eiti pareigas ar dirbti, o periodinis instruktažas darbo vietoje – ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių.
9. Papildomai darbo vietoje turi būti instruktuojama pakeitus gaisrinės saugos instrukciją (išskyrus redakcinio pobūdžio pakeitimus), darbo vietą, pasikeitus darbo funkcijoms, gamybos technologiniams procesams, įvykus sprogimui arba kilus gaisrui, paaiškėjus, kad universiteto darbuotojas stokoja reikiamų gaisrinės saugos žinių.
10. Visi instruktažai įforminami gaisrinės saugos instruktažų registracijos žurnale, kurio formą tvirtina Universiteto kancleris.
11. Universiteto darbuotojų gaisrinės saugos mokymą ir atestavimą (žinių tikrinimą) privaloma organizuoti ne rečiau kaip kartą per trejus metus pagal Minimalius reikalavimus valstybės tarnautojų ir darbuotojų priešgaisrinės saugos mokymo programoms, patvirtintus Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2003 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. 112.
12. Universiteto darbuotojų įvadinį (bendrą), periodinį (darbo vietoje), papildomą (darbo vietoje) instruktažą, mokymą ir atestavimą (žinių tikrinimą) atlieka padalinių vadovai arba jų įgalioti asmenys.

III SKYRIUS TERITORIJOS, STATINIAI IR PATALPOS

13. Universiteto padaliniams priklausančios teritorijos turi būti išvalytos, nušienautos, augalinės kilmės atliekos ir šiukšlės laikomos tam skirtose vietose.
14. Privažiavimo keliai ir priėjimai prie statinių, gaisrinių kopėčių, gaisrinio inventoriaus, gaisrinių hidrantų ir vandens telkinių turi būti laisvi. Tarpai tarp statinių turi būti laisvi ir neužkrauti.
15. Automatiniai įvažiavimo į teritoriją vartai, užkardai ir kiti įrenginiai turi turėti rankinį valdymą, leidžiantį juos atidaryti bet kuriuo paros metu.
16. Laužus kūrenti leidžiama ne arčiau kaip 30 m nuo statinių. Palikti be priežiūros besikūrenančias laužavietes draudžiama. Smilkstančią ugniavietę būtina užgesinti.

17. Kietu kuru kūrenamas šašlykines, kepsnines, rūkyklas, buitines krosneles, lauko židinius naudoti leidžiama ne arčiau kaip 6 m nuo statinių.
18. Į kanalizacijos sistemas ir vandens telkinius draudžiama pilti sprogius ir degius produktus, užterštas gamybines nuotekas.
19. Draudžiama degias medžiagas ir tarą sandėliuoti ant rampų ir prie įmonės, įstaigos ar organizacijos statinių arčiau kaip 2 m.
20. Transporto priemonių stovėjimo aikštelėse automobiliai turi būti statomi paliekant tarp lengvųjų automobilių ne mažesnę kaip 0,6 m, tarp krovininių – 0,8 m atstumą.
21. Pastatuose, kuriuose privaloma sudaryti evakuacijos planus, kiekviename aukšte gerai matomoje vietoje turi būti pakabinti evakavimo planai. Darbo vietoje privaloma susipažinti su evakavimo planu, žinoti evakavimo kelius ir pirminių gaisro gesinimo priemonių išdėstymą.
22. Evakuacijos keliai ir išėjimai turi būti neužkrauti, parengti žmonėms evakuoti.
23. Kilus gaisrui, naudoti liftus, eskalatorius ir keltuvus žmonėms evakuoti draudžiama, išskyrus atvejus, kai minėti įrenginiai yra tam pritaikyti.
24. Po laiptais, techninėse nišose draudžiama laikyti degias medžiagas ir preparatus.
25. Rūsiuose ir cokoliniuose aukštuose draudžiama laikyti suslėgtųjų dujų balionus, ypač degias, labai degias medžiagas ir preparatus, sprogstamąsias bei kitas pavojingas medžiagas, kurios sprogs ir dega sąveikaudamos su vandeniu, deguonimi ar viena su kita ir degimo metu išskiria nuodingus produktus.
26. Palėpėse laikyti degias medžiagas draudžiama. Jos turi būti užrakintos, o raktai laikomi prieinamoje vietoje, iš kurios juos galima paimti bet kuriuo paros metu.
27. Prieigų prie gaisrinių čiaupų vietos turi būti laisvos ir neužkrautos.
28. Darbuotojai Universiteto renginių metu privalo:
 - 28.1. užtikrinti pirotechnikos priemonių paleidimo aikštelėje esančių žmonių saugą: kiekvieną kartą numatyti gaisro ar sprogimo pavojaus zonos ribas, neįleisti į šią zoną pašalinių asmenų, pasirūpinti, kad būtų naudojami tik tinkamai veikiantys pirotechnikos priemonių paleidimo įrenginiai, o žiūrovai būtų už gaisro ar sprogimo pavojaus zonos ribų;
 - 28.2. Pirotechnikos priemonės naudoti tik griežtai laikantis gamintojo instrukcijos reikalavimų.
29. Prieėjimo prie elektros skydinių ir skirstomųjų spintų vietos turi būti tvarkingos ir neužkrautos. Jose ir 1 m atstumu nuo jų draudžiama laikyti bet kokias medžiagas.
30. Pastebėjus elektros tinklų ir įrenginių gedimus, sukeliančius kibirkščiavimą, kabelių, laidų ir variklių kaitimą, būtina juos nedelsiant išjungti ir pašalinti gedimus. Montuoti ir remontuoti elektros tinklus ir įrenginius leidžiama tik kvalifikuotiems specialistams.
31. Eksploatuojant elektros įrenginius, draudžiama:
 - 31.1. šildyti patalpas nestandartiniais (savos gamybos) elektriniais prietaisais;
 - 31.2. naudoti netvarkingus kištukinius lizdus, kištukus, paskirstymo dėžutes, jungiklius ir kitus elektros aparatus;
 - 31.3. elektros lempas, šviesos sklaidytuvus, šildytuvus uždengti degiomis medžiagomis;
 - 31.4. į kištukinius lizdus jungti elektros prietaisus, kurie viršija leistiną galią;
 - 31.5. naudoti virdulius, šildymo ir kitus elektros prietaisus tam tikslui nepritaikytose vietose ir palikti juos įjungtus be priežiūros, išskyrus automatiškai valdomus elektros prietaisus;
 - 31.6. naudoti laidus ir kabelius su pažeista arba eksploatavimo metu dielektrinių savybių netekusi izoliacine medžiaga;
 - 31.7. naudoti šviestuvus su nuimtais apsauginiais gaubtais.

IV SKYRIUS

GAISRŲ GESINIMO PRIEMONĖS IR GAISRINĖ ĮRANGA

32. Gaisrinės saugos sistemos ir gaisrinės automatikos įrenginiai, mažinantys grėsmę žmonėms ir jų turtui, skirti gaisrui aptikti, pranešti apie jį, gesinti, dūmams ir šilumai šalinti, turi būti techniškai tvarkingi ir veikiantys.

33. Statinio aktyviųjų gaisrinės saugos priemonių techninė priežiūra ir bandymai turi būti atliekami ne rečiau kaip kartą per metus, vadovaujantis gamintojo pateikta technine informacija.

34. Universitete yra šios pirminės gaisro gesinimo priemonės:

34.1. milteliniai gesintuvai, skirti kietoms degioms medžiagoms, degiems skysčiams, dujoms gesinti; šiais gesintuvais leidžiama gesinti elektros įrenginius, kurių įtampa ne didesnė kaip 1000 voltų; gesinant patalpoje reikėtų stovėti tarp gaisro židinio ir išėjimo, nes milteliai greitai pasklinda patalpoje, apsunkina kvėpavimą ir matomumą;

34.2. angliarūgštės gesintuvai, skirti degiems skysčiams, kietoms medžiagoms gesinti; šiais gesintuvais leidžiama gesinti elektros įrenginius, kuriuose įtampa ne didesnė kaip 1000 voltų; angliarūgštės gesintuvai pritaikyti gaisrams muziejuose, archyvuose, kompiuterinės technikos ir kitose panašiose patalpose gesinti; gesinant gaisrą šiais gesintuvais, reikia saugotis, kad atviromis kūno dalimis nebūtų prisiliesta prie purkšto metalinių dalių dėl galimo pavojaus nušalti;

34.3. vandens putų gesintuvai, skirti kietoms degioms medžiagoms ir degiems skysčiams gesinti; šiais gesintuvais draudžiama gesinti elektros įrenginius su įtampa;

34.4. nedegus audeklas, priemonė, skirta nedideliems plotams gesinti; nedegus audeklas yra pati geriausia priemonė malšinti gaisrą, išiplieskusį užsidegus riebalams, tačiau juo galima gesinti ir degančius buitinės technikos prietaisus, užsiliepsnojusius žmogaus rūbus;

34.5. gaisriniai čiaupai, skirti gesinti kietoms degioms medžiagoms; gaisriniais čiaupais gesinama vandeniui, todėl būtina įsitikinti, kad išjungtas elektros tiekimas į gesinamą patalpą.

35. Gesintuvų laikymo vietos ir gaisriniai čiaupai turi būti pažymėti informaciniais ženklais ir evakavimo planuose.

36. Gesintuvo tipas, naudojimosi instrukcija ir kita informacija yra pateikta gesintuvo etiketėje.

37. Draudžiama pirmines gaisrų gesinimo priemones ir inventorių naudoti ne pagal paskirtį.

V SKYRIUS PATALPŲ UŽDARYMO TVARKA BAIGUS DARBĄ

38. Už patalpų uždarymą atsakingas darbuotojas pasibaigus darbui, prieš uždarydamas patalpas, privalo patikrinti, ar:

38.1. nesijaučia patalpose dujų, degėsių ir kitų nebūdingų specifinių kvapų;

38.2. išjungti elektros įrenginiai ir prietaisai, kuriems pagal technologiją nereikalingas nenutrūkstamas veikimas, apšvietimas ir pan.;

38.3. įjungtos automatinės gaisro gesinimo ir signalizacijos priemonės;

38.4. nepalikta degių medžiagų darbo vietoje;

38.5. ant šildymo prietaisų nėra jokių pašalinių daiktų;

38.6. uždaryti langai, durys ir pan.;

38.7. neužkrauti takai, skirti prieiti prie gaisro gesinimo priemonių, evakavimo išėjimų, elektros skirstomųjų spintų ir pan.;

38.8. nėra patalpose žmonių.

39. Už patalpų uždarymą atsakingas darbuotojas, pastebėjęs 38 punkte išvardytus pažeidimus, privalo imtis priemonių jiems pašalinti. Jei savarankiškai trūkumų pašalinti negali, privalo apie tai pranešti tiesioginiam vadovui.

VI SKYRIUS PRANEŠIMAS APIE ĮVYKĮ IR GAISRO GESINIMO ORGANIZAVIMAS

40. Kiekvienas darbuotojas, pastebėjęs gaisrą, privalo:

40.1. nedelsdamas pranešti apie gaisrą priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai bendruoju pagalbos telefonu 112 ir pagal galimybes suteikti šią informaciją: adresas, padalinio pavadinimas, įvykio apibūdinimas (gaisras, sprogimas, techninė avarija, cheminis pavojus ir pan.), įvykio mastas (gaisro plotas, nukentėjusių žmonių skaičius ir pan.), pranešėjo informacija (vardas, pavardė, telefono Nr.);

Sulaukite, kol operatorius atsakys į skambutį, nenutraukite pradėto skambučio, kadangi kiekvienas pakartotinas skambutis bus laikomas nauju ir bus nukeltas į skambučių eilės pabaigą, todėl prisiskambinimo laikas gali pailgėti.

40.2. imtis priemonių gelbėti žmones, apsaugoti materialines vertybes ir gesinti gaisrą, jeigu tai nesukelia rimto pavojaus jų ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai;

40.3. informuoti tiesioginį vadovą.

41. Universiteto padalinio vadovas arba jo įgaliotas asmuo, atvykęs į gaisro vietą, privalo:

41.1. patikrinti, ar iškviešti ugniagesiai;

41.2. nedelsiant organizuoti žmonių evakavimą;

41.3. kol neatvykę ugniagesiai, vadovauti gaisro gesinimui;

41.4. paskirti asmenį, gerai žinantį privažiavimo kelius ir vandens telkinius, pasitikti ugniagesius;

41.5. kontroliuoti, kad pavojingoje zonoje nebūtų žmonių, išskyrus tuos, kurie gesina gaisrą ir padeda evakavimui;

41.6. sustabdyti, jei reikia ir galima pagal technologiją, darbo procesus, prireikus išjungti elektrą, dujas, įrengimus, vėdinimo sistemas ir panaudoti turimas priemones gaisro plitimui užkirsti;

41.7. organizuoti materialinių vertybių evakavimą iš gaisro zonos ir jų apsaugą;

41.8. atvykus valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pajėgoms suteikti reikiamą informaciją apie objektą ir padėtį incidento vietoje;

41.9. vykdyti gaisro gesinimo vadovo nurodymus.
